

İzmir Mebusu Pertev Arat'ın, Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair 5671 sayılı Kanunun ek 1 nci maddesinin değiştirilmesi ve aynı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/483)

Ankara : 1 . I . 1953

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Şehir ve kasabalardaki mahalle muhtar ve ihtiyar seçimlerinin her dört senede bir Kasım ayında yapılmasını temin maksadiyle hazırlanan kanun teklifi ve gerekçesi sunulmuştur. Gereğinin yapılması saygı ile rica olunur.

İzmir Milletvekili
Pertev Arat

GEREKÇE

Halen mer'î bulunan (Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna Bâzı Maddeler Eklenmesine ve Bu Kanunun Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına dair bulunan 5671 sayılı Kanun) un ek birinci maddesine göre şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimi her iki senede bir Şubat ayının ilk Pazarına rastlayan günde yapılır. Ve aynı Kanunun geçici maddesine göre bu seçimler bundan evvel 1950 yılının Ağustos ayında yapılmış olup bunların müddeti 1953 yılının Şubat ayına kadar devam edecek ve binaenaleyh bu yıl Şubat ayında şehir ve kasabalardaki mahalle ihtiyar heyetleriyle muhtar seçimlerinin yeniden yapılması icap edecektir. Nitekim bu seçimlerin hazırlıklarına başlanılmıştır.

Bugünkü Teşkilâtı Esasiye Kanunu ve Milletvekilleri Seçimi kanunlarıyla, Belediye ve İdareî Umumiyeî Vilâyet kanunlarına göre milletvekilleri, belediye ve vilâyet umumi meclisleri seçimleri dört senede bir yapılmakta ve bu meclislerin müddetlerinin dört sene devam etmekte olduğu malûmdur. Bundan başka 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle ve Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair bulunan Kanunun 5046 sayılı Kanunla muaddel 5 nci maddesi ile de muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimlerinin dört senede bir yapılması kabul edilmiş iken 5671 sayılı Kanunla bu müddet her nedense iki seneye indirilmiştir.

Yukarda arz edildiği veçhile milletvekilleri ile belediye ve vilâyet umumi meclisleri seçimleri dört senede bir icra olunduğuna göre mahalle ve ihtiyar heyetleri seçimlerinin de bunlara muvazi olarak dört senede bir icrası hem bu heyetlerin vazifelerini lâyikiyle benimseyip icraatlarında daha faydalı olabilmeleri, hem belediye ve Devletin iki yılda bir büyük seçim masraflarına mâruz kalmamaları ve hem de vatandaşların ve siyasi partilerin demokratik bir rejimin tabii bir icabı olacak olan seçim mücadelelerine sık sık götürülmemeleri bakımından faydalı ve hattâ zaruridir.

Bunlardan başka köy muhtar ve ihtiyar heyeti seçimlerinin de Şubat ayında icrasını âmir bulunan Köy Kanununun tadilini mutazammın 5672 sayılı Kanunun tadiline dair olup, Şubat ayının memleketimizde Kış mevsiminin şiddetle cari bulunduğu bir ay olması dolayısıyla seçim işlerinin tanzim ve idaresinde tevellût eden müşkülât dolayısıyla bu seçimlerin Kasım ayında icrasına ve bu yıl Şubat ayında bu seçimlerinin yapılmamasına mütedair bulunan bir kanun teklifi Meclis İhtiyar Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.

yonunda müzakere ve kabul olunduğu gibi, yeniden hazırlanan ve aynı komisyonda müzakereleri ikmal edilmiş blunan yeni Köy Kanunu tasarısıyla de köylerdeki muhtar ve ihtiyar heyeti seçimlerinin dört senede bir Kasım ayında yapılması esası kabul edilmiştir.

Bu mülâhazalardan sarfı nazar yukarda arzolunan sebeplere binaen şehir ve kasabalarda mahalle ihtiyar heyeti seçimlerinin dört senede bir ve Kasım ayında icrası lüzumlu görülmekte olduğundan bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/483

Karar No. 16

7 . I . 1953

Yüksek Riyasete

İzmir Mebusu Pertev Arat'ın, Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair 5671 sayılı Kanunun ek birinci maddesinin değiştirilmesi ve aynı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi, İçişleri ve Adalet vekâletleri temsilcileriyle teklif sahibi hazır olduğu halde komisyonumuzda görüşüldü.

Maddelerin müzakeresinde; birinci madde hakkında yapılan görüşmeler sonunda esbabı mucibede bildirilen sebeplerle mahalle ihtiyar heyeti seçimlerinin Şubat ayında değil, Kasım ayında yapılması uygun görülmüş ise de 5 . I . 1953 gününde kabul olunan 5998 sayılı Kanunla köy muhtar ve ihtiyar heyeti seçimlerinin iki senede bir icrası usulü ipka edildiğine göre insicamı bozmamak için mahalle ihtiyar heyeti seçimlerinin de iki senede bir yapılması usulünün ipkası yarinde görülmüş ve madde buna göre değiştirilmiştir.

Birinci madde ile seçimlerin Kasım ayında icrası kabul edildiğine göre halen vazife görmekte olan mahalle ihtiyar heyetlerinin 1953 senesi Kasım ayı sonuna kadar vazifelerine devam etmeleri hakkındaki geçici madde ile ikin-

ci ve üçüncü maddelerin aynen kabulüne ekse-riyetle karar verilmiştir.

Heyeti Umumiyenin yüksek tasvibine arzolanmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

İçişleri Ko. Reis Vekili Bu rapor Sözcüsü

Bursa
N. Yılmaz
Kâtip

İzmir
Muhalifim.
P. Arat

Bursa
E. Aybar
Çorum

B. Koldaş
İstanbul
C. Türkgeldi

Kütahya
B. Besin
Samsun

M. Özkefeli
Van
İ. Akın

Amasya
K. Eren
Afyon K.
A. Veziroğlu
Balıkesir
S. Başkan

Çoruh
Z. Ural
Erzurum

M. Zeren
Kütahya
Y. Aysal

Niğde
F. Ecer
Sivas

E. Damalı
Zonguldak
A. Yurdabayrak

Trabzon
Muhalifim.
H. Orhon

İZMİR MEBUSU PERTEV ARAT'IN TEKLİFİ

Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair 5671 sayılı Kanunun ek birinci maddesinin değiştirilmesi ve aynı kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair bulunan 5671 sayılı Kanunun ek birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek madde 1. — Şehir ve kasabalarda mahalle ihtiyar heyetleri seçimi her dört senede bir Kasım ayının ilk pazarına rastlayan günde yapılır. 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları şehir ve kasabalardaki ihtiyar heyetleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle vazifelidirler.

Mahalle ihtiyar heyetinin devre sonundan önce her hangi bir sebeple inhilâli ve mahalle ihtiyar heyeti âza sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üçten aşağı düşmesi hallerinde mahalle muhtarının haber vermesi üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az on beş gün önce belirtir ve ilân eder.

MADDE 2. — Aynı kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE — Şehir ve kasabalarda halen vazife görmekte olan mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kanunî müddetleri 1953 senesi Kasım ayı sonuna kadar devam eder.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti tatbik eder.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Şehir ve kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair 5671 sayılı Kanunun ek birinci maddesinin değiştirilmesi ve aynı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Şehir ve kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair olan Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair bulunan 5671 sayılı Kanunun ek birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek madde 1. — Şehir ve kasabalarda mahalle İhtiyar Heyetleri seçimi her iki senede bir Kasım ayının ilk pazarına rastlayan günde yapılır. 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları şehir ve kasabalardaki ihtiyar heyetleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle vazifelidirler.

Mahalle İhtiyar Heyetinin devre sonundan önce her hangi bir sebeple inhilâli ve mahalle ihtiyar heyeti âza sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üçten aşağı düşmesi hallerinde mahalle muhtarının haber vermesi üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az on beş gün önce belirtir, ve ilân eder.

MADDE 2. — Teklif sahibinin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Teklif sahibinin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklif sahibinin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.